

Mas Escaiola

Talamanca

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Mas Escaiola, 08279 Talamanca
Emplaçament: Talamanca a Navarcles, abans de Sta Magdalena agafem camí esquerra i dreta, arribant al Güell, 700m

Coordenades:

Latitud: 41.73349
Longitud: 1.93159
UTM Est (X): 411148
UTM Nord (Y): 4620738

Classificació

Número de fitxa: 08277-46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIV-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: El cos principal es conserva, però el mas ha perdut parcialment la coberta i algunes de les finestres presenten un clar estat de deteriorament.

Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 013A00010

Fitxes associades:

[Tines de ca n'Escaiola \(grup 1\)](#)

[Llegenda de l'església de Santa Magdale](#)

Autor de la fitxa: Quim Serdà Manau
Data de registre de la fitxa: dg., 20/05/2007 - 02:00

Descripció

La masia ha sofert moltes transformacions. El cos principal és de planta rectangular. Presenta planta baixa, primer pis i golfes, i un cos més petit també de planta rectangular, de planta baixa i primer pis, adossat al primer. La coberta del cos principal és a dues aigües asimètriques, pròpies del mas català, amb el carener ortogonal a la façana principal. La teulada del cos adossat és a una sola vessant. La composició inicial ha sofert moltes transformacions; una de les més rellevant i que canvià per complet la seva fesomia, en planta i en alçat, fou la construcció d'un porxo a la façana principal. Trobem altres elements constructius vinculats al mas, com el paller, l'estable, quatre tines, dos forns de calç i una borda. La façana principal està encarada a llevant, i com hem dit, està afectada per l'annexió d'un porxo de dos arcs a la planta baixa que tapa una bona part de les dovelles de l'arc de mig punt de l'entrada principal. Originàriament la façana era de composició senzilla, amb el caràcter que li donava la coberta asimètrica. Peces ben escairades de pedra a les obertures i cantonades, i pedruscall a la resta de la casa amb morter de calç, conformen el parament d'aquesta. L'afegiment del porxo va provocar la modificació de les obertures, obrint-ne de noves o transformant algunes finestres en balcons. Posteriorment, al porxo es va afegir també un cos adossat, davant d'un dels dos arcs, i una petita terrassa a les golfes, sostinguda per dues pilastres de maons. Ambdues construccions estant en pèssim estat de conservació i no segueixen cap lògica constructiva i de composició en relació amb la resta de la façana. La paret nord i la de ponent, en el seu vèrtex, estan apuntalades per un important contrafort de pedra amortallada. Pel que fa la façana del cos annex, és de composició senzilla on només ressalten les obertures amb arc rebaixat formant la llinda en sardinell de maó i brancals de maons, fruit d'una modificació posterior. Algunes obertures han estat tapiades. Els sostres del cos principal tenen estructura de fusta, excepte el celler de la planta baixa, cobert per una volta de canó de pedra amb un arc ogival al mig fet amb pedra molt ben treballada. La coberta de la casa està parcialment enderrocada. No s'ha pogut accedir a l'interior, doncs els accessos estan tancats. Sembla ser que hi ha tines interiors i forn de pa al primer pis.

Observacions:

Al catàleg de masies del Municipi de Talamanca que ha elaborat l'ajuntament, hi consta que el mas té dos forns de calç a prop del torrent del Güell. No els hem pogut localitzar.

Història

Durant la repoblació al segle XI, alguns colons s'agruparen a la sagrera, però la majoria es dispersà en masies petites i aïllades organitzant l'explotació del territori. A l'edat moderna, i superada ja la pesta negra, les millors tècniques transformaren els petits masos medievals en grans unitats econòmiques: al primer pis, l'àrea productiva; al segon, la residència; i al tercer el rebost. Aquesta organització s'estendrà fins ben entrat el segle XX, quan la necessitat de continúes inversions, els baixos preus dels productes del camp i l'imparable desenvolupament industrial conduirà al progressiu abandonament de les terres i en alguns casos, també de les pagesies. La primera notícia històrica del mas Escaiola la trobem en un fogatge de l'any 1497, on hi consten els noms dels caps de família del terme de Talamanca. Hi apareix Pere Cayola. En un altre fogatge de l'any 1553, el nom que apareix com a propietari és el de Jaume Scayola. La següent notícia la trobem en el capbreu efectuat l'any 1658 pel notari Joan Serra i elaborat amb una utilitat econòmica. Amb aquest capbreu es pretén, sobretot, que tots els propietaris del terme declarin al senyor del terme les seves propietats, els seus límits, el perquè i des de quan

les posseeixen, i què en paguen, amb una finalitat fiscal. Hi consta Pere Escayola com a pagès i hereu del mas Escayola. En propietat se li atribueix el mateix mas Escayola, el mas Ubach (adherit a l'anterior) i unes cases al costat de la capella de Santa Magdalena, que comencen al camí que puja a La Tatgera. Segons els cadastres dels anys 1735 i 1781, la casa era habitada per Joan Guix i Josep Guix. El 1735, el mas pagava per les terres, la casa, el personal i el bestiar, 150 rals i 2 diners. El 1781, per nou quaters de conreu i quinze jornals de bosc, erm i roques, i per un jornal de vinya, 172 rals. L'any 1862 trobem un document on es registra una compra-venda de terres pertanyent al Manso Escaluña i que passaran a la propietat del Marquès de Castellbell. BALLBÈ (1997:45)

Bibliografia

BALLBÈ, Miquel (1997). Les cases de pagès de Talamanca. Ajuntament de Talamanca, Mojà

